

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Gf. III. 30.207/2006/5. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla a Dr. Prekub János ügyvéd (4400 Nyíregyháza, Bercsényi u. 4. szám) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek-, az ifj. Dr. Szilágyi József ügyvéd (4400 Nyíregyháza, Szarvas u. 44. szám) által képviselt Korlátolt Felelősségű Társaság (alperes címe) alperes ellen 20 000 000 Ft kártérítés megfizetése iránt indított perében a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság 2006. február 28. napján kelt, 7. G. 15-06-040022/4. számú ítélete ellen a felperes részéről 5. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés alapján lefolytatott másodfokú eljárásban - a 2007. január 30. napján megtartott nyilvános fellebbviteli tárgyaláson - meghozta a következő

Ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az Államnak felhívásra 900 000 (Kilencszázezer) Ft állam által előlegezett fellebbezési eljárási illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

Az alperesi gazdasági társaság tagjai 1998. május 15. napjától a felperes és Tné voltak, mindketten a szavazatok 50 %-ával rendelkeztek a taggyűlésen. A 2001. március 14-én megtartott taggyűlés napirendi pontja a Kft. törzstőkéjének 10 000 000 Ft-ra történő felemelése volt. A felperes a határozati javaslat ellen, Tné pedig mellette szavazott. A társasági szerződés VII. fejezete szerint szavazategyenlőség esetén Tné szavazata dönt, ezért az ügyvezető erre hivatkozva érvényesnek minősítette az 1/2001. számú taggyűlési határozatot a Kft. törzstőkéjének 10 000 000 Ft-ra történő felemeléséről.

A határozat szerint Tné törzstőke emelés címén 7 000 000 Ft-ot fizet be, ezzel üzletrésze 8 500 000 Ft-ra növekszik.

Az alperesi gazdasági társaság 2001. április 20. napján újabb taggyűlést tartott, amelynek témája a pótbefizetés elrendeléséről történő döntés volt. A felperes ismételten a határozati javaslat ellen szavazott, míg Tné amellett. Az ügyvezető a társasági szerződés VII. pontjára hivatkozva ismételten azt állapította meg, hogy a taggyűlés elfogadta a 2/2001. számú taggyűlési határozatot, amely szerint „a taggyűlés a mai nappal a pótbefizetést elrendeli, a tagok törzsbetétjük 30 %-át kötelesek 30 napon belül a társaság számlájára befizetni.”

A felperes e két taggyűlési határozat hatályon kívül helyezése iránt pert indított. A Nyíregyházi Városi Bíróság a 2001. június 26. napján meghozott 20. G. 21.369/2001/7. számú ítéletében mindkét taggyűlési határozatot hatályon kívül helyezte. Az alperes fellebbezése folytán a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság a 2001. november 29-én kelt ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, a fellebbezett részét pedig megváltoztatta, és a felperes keresetét az alperes 2001. április 20-án meghozott 2/2001. számú taggyűlési határozata vonatkozásában elutasította.

A felperes 2002. február 4-én felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, amelynek eredményeként a Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága, mint felülvizsgálati bíróság a 2003. október 6-án meghozott ítéletében a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság 1. Gf. 15-01-040141/7. számú ítéletét hatályon kívül helyezte, és a Nyíregyházi Városi Bíróság 20. G. 21.369/2001/7. számú ítéletének a fellebbezéssel támadott rendelkezéseit helybenhagyta.

A Legfelsőbb Bíróság a felperesnek a 2/2001. számú taggyűlési határozat végrehajtásának felfüggesztésére irányuló kérelméről külön nem határozott.

A felperes a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság jogerős ítéletét követően nem teljesítette a pótbefizetési kötelezettségét. Az alperes képviselője a jogerős ítéletet 2002. január 3. napján vette át, majd ezt követően, 2004. március 4-én az alperesi társaság, mint eladó adásvételi szerződést kötött G.Z.-nal, mint vevővel.

A szerződés 1.) pontja szerint: „Az eladó megállapítja, hogy korábban felperes tag tulajdonából 1 500 000 Ft névértékű üzletrészt a társaság értékesítésre magához vonta, tekintettel arra, hogy nevezett tagsági jogviszonya a törvény erejénél fogva megszűnt. Az üzletrész értékesítésére irányadó törvényi szabályok szerint lefolytatott árverés eredményeként a vevőként megjelölt G.Z. szerezte meg az üzletrészre vonatkozó vételi jogot”. Az árverésen kialakult vételár 1 000 000 Ft volt.

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság, mint Cégbíróság a 2002. március 21. napján kelt, Cg. .../23. számú végzésével a felperest törölte a Kft. tagjai közül.

A felperes módosított keresetében az alperesi társaságot 20 000 000 Ft kártérítés megfizetésére kérte kötelezni, arra hivatkozással, hogy az alperes taggyűlésének a pótbefizetést elrendelő 2/2001. számú határozata a Legfelsőbb Bíróság Gfv. VII. 30.391/2002/6. számú ítélete szerint jogszabálysértő volt. Az érvénytelen határozatban előírt pótbefizetés nem teljesítése miatt őt, mint tagot törölték a cégjegyzékből, üzletrésztét árverésen értékesítették, ezzel számára kárt okoztak, mivel üzletrészsének valós forgalmi értéke 2002. márciusában 20 000 000 Ft volt.

A felperes keresete jogalapját elsődlegesen a Gt. 29. § (3) bekezdésében, másodlagosan pedig a Ptk. 339. §-ában jelölte meg. Arra hivatkozott, hogy mivel jogellenes taggyűlési határozat alapján került sor az árverés megtartására, ezért maga az árverés is jogellenes volt. Üzletrésze forgalmi értékének megállapítása céljából könyvszakértői bizonyítás elrendelését kérte, valamint tanúbizonyítást is indítványozott az árverés körülményeire vonatkozóan, illetőleg az ügyvezető és az árverési vevők közötti személyes kapcsolat vagy érdekazonosság felderítésére.

Az alperes a kereset elutasítását, és a felperes perköltségben való marasztalását kérte. Állította, hogy az ügyvezető nem járt el jogellenesen, ezért a felperes eladott üzletrészenek a forgalmi értéke közömbös. Ha a felperest valóban kár érte, az a saját mulasztásának a következménye.

Ellenezte a felperes szakértői bizonyítás elrendelésére irányuló kérelmének a teljesítését. Előadta, hogy a jogerős döntés a felek jogviszonyára érvényes és végrehajtható volt, az alperes ügyvezetője a jogerős döntésnek megfelelően tette meg az intézkedését.

Az elsőfokú bíróság a 14. G. 15-04-040082/16. számú, a felperes keresetét a jogellenesség hiánya miatt elutasító ítéletét a Debreceni Ítéltábla a Gf. IV. 30.157/2005/4. számú végzésével hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására, és újabb határozat hozatalára utasította.

Az ítéltábla álláspontja szerint a jogszabálysértően meghozott 2/2001. számú taggyűlési határozat a keletkezése pillanatától kezdve törvénysértő volt, függetlenül attól, hogy a meghozatalát követően volt olyan időszak, amikor azt jogerős bírósági ítélet - tévesen - jogszerűnek minősítette.

A jogellenesség objektív eleme a kártérítési felelősségnek, független a felek tudati állapotától.

A felperes a megismételt eljárásban arra hivatkozott, hogy az őt ért kár egy folyamatban keletkezett, a jogellenes 2/2001. számú társasági határozat és az annak következtében lefolytatott árverés eredményezte. Az ügyvezetőt a jogellenes 2/2001. számú társasági határozat meghozatalánál nemcsak a Ptk. 339. §-a szerinti általános gondossági követelmény, hanem a Gt. 29. § (1) bekezdése szerinti fokozott gondosság is terhelte, fel kellett volna ismernie a társasági szerződés módosításának a szükségességét, annál is inkább, mivel a felperes 2001. március 28. napján már pert is indított az ilyen módon megszületett határozat megtámadása iránt. Ennek ellenére 2001. április 20. napján a társaság ugyanilyen határozathozatali módon hozta meg az újabb határozatot. Az ügyvezető jogellenes és felróható magatartásáért pedig a Gt. 29. § (3) bekezdése alapján a társaság felel.

Fenntartotta a szakértői bizonyítás elrendelése iránti kérelmét, és annak a vizsgálatát is kérte, hogy 2001. és 2002. évben sor került-e osztalék kifizetésére.

Az elsőfokú bíróság - miután a Debreceni Ítéltábla hatályon kívül helyező végzésére figyelemmel a megismételt eljárásban a jogellenességet tényként kellett kezelnie - elsősorban az alperesi magatartás felróhatóságát, valamint a felperesnek a kárelhárítás érdekében történt közreműködését vizsgálta.

E körben azt állapította meg, hogy az alperes nem igazolta, hogy úgy járt el a taggyűlési határozatok meghozatalánál, ahogy az az adott helyzetben fokozott gondosság kifejtése esetén elvárható lett volna. Az alperesnek fel kellett volna ismernie, hogy az új Gt. hatálybalépése után a társasági szerződésnek a szavazategyenlőség esetén követendő eljárásra vonatkozó rendelkezése már nem tartható fenn.

A jogerős ítélet meghozatalát követően azonban az alperes ügyvezetője a fokozott gondossági kötelelem figyelembevételével is úgy járt el, ahogy az általában elvárható, ügyvezetői kötelezettségét teljesítette, azt nem láthatta előre, hogy a Legfelsőbb Bíróság 2003. október 6. napján kelt ítélete folytán a felperes kárt szenved.

Az elsőfokú bíróság a felperesi állásponttal szemben rámutatott arra, hogy a 2/2001. számú taggyűlési határozat a felperes kárának nem az elsődleges, hanem csupán időben a legelső oka. A felperes kárának közvetlen oka az, hogy elmulasztotta a pótbefizetési kötelezettsége teljesítését, azaz a felperesnek a kárelhárítási kötelezettség elmulasztása róható fel.

Mindezen okok alapján az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban is elutasította a felperes keresetét az összecszerűség vizsgálata nélkül.

A pervesztes felperest kötelezte az illetékfeljegyzési joga folytán az állam által előlegezett kereseti és fellebbezési eljárási illeték, valamint az alperes jogi képviselőjének ügyvédi munkadíjából álló 1 200 000 Ft együttes perköltsége megfizetésére.

Az ítélet ellen a felperes nyújtott be fellebbezést, az elsőfokú bíróság ítéletének a hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróságnak újabb eljárásra, újabb határozat hozatalára utasítását kérte.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ítélete megalapozatlan, mivel az elsőfokú bíróság helytelenül értékelte a megállapított tényállást, és abból okszerűtlen, téves következtetéseket vont le. Tévesen állapította meg azt, hogy a felperes kára a saját magatartása, a kárelhárítási kötelezettség állítólagos elmulasztása következtében keletkezett, az alperes jogellenes magatartásának pedig semmilyen következménye nincs.

A másodfokú tárgyaláson hivatkozott arra is, hogy az alperes felróhatóságát igazolja az a tény is, hogy annak ellenére, hogy a felperes a jogerős, keresetét elutasító másodfokú ítéletet 2002. január 8. napján vette kézhez - vagyis a pótbefizetés teljesítésére nyitva álló 30 napos határidő csak ezt követően kezdődött volna - a cég kérelmére a cégbíróság ezt megelőző időponttal, 2002. január 29-i hatállyal rendelte el a felperes, mint tag adatainak a törlését a cégjegyzékből.

Utalt arra is, hogy a cégbíróság tagváltozást bejegyző végzése 2002. március 21-én kelt, a tagváltozás pedig - igaz, hogy visszaható hatállyal - csak a bejegyzéstől függően következik be, ami azt is jelenti, hogy a 2002. március 4-én kelt üzletrész adásvételi szerződés megkötésekor a Kft. még nem is rendelkezhetett jogszerűen az üzletrésszel.

Annak elrendelését is kérte, hogy az ítélet hatályon kívül helyezését követően a megismételt eljárásban a pert az elsőfokú bíróság másik tanácsa tárgyalja.

Az alperes ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A fellebbezés nem megalapozott.

Az elsőfokú bíróság a tényállást a per eldöntéséhez szükséges mértékben feltárta, azt a bizonyítékok okszerű értékelésével helyesen állapította meg, a tényállásból helytálló jogi következtetésekre jutott, a kártérítési felelősség elemeit - az adott tényállásból kiindulva és azzal összevetve - gondosan, dogmatikai megalapozottsággal elemezte, amelynek eredményeképpen helyesen állapította meg, hogy az alperes kártérítési felelőssége a felróhatóság hiányában nem áll fenn.

Ugyanakkor az ítélet tábla nem osztja az elsőfokú bíróság álláspontját abban a vonatkozásban, hogy a felperes nem tett eleget a kárenyhítési kötelezettségének, mivel nem teljesítette a pótbefizetési kötelezettséget. A per adatai szerint a jogerős másodfokú bírósági ítélet kézhezvételét - 2002. január 8-át - követően a felperes haladéktalanul, 2002. február 4-én felülvizsgálati eljárást kezdeményezett a Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bíróságánál, egyúttal kérte a 2/2001. számú taggyűlési határozat végrehajtásának a felfüggesztését is. Ezzel minden, a jog által biztosított eszközt igénybe vett annak érdekében, hogy elkerülje a pótbefizetési kötelezettség teljesítését, illetve az annak elmaradásával járó szankciókat.

Az ítélet tábla megítélése szerint a kárenyhítés érdekében nem az volt csupán az egyedüli lehetséges, járható út, hogy az általa - mint később beigazolódott, helyesen - törvénysértőnek tartott határozatot végrehajtja a felperes. A lehetséges további eljárásjogi igényérvényesítési eszközök helyes megválasztásával a felperes úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben tőle elvárható volt, terhére a kárenyhítési kötelezettség elmulasztása nem állapítható meg.

A felperes azonban a fellebbezésében nem teljesen helyesen értelmezte az elsőfokú bíróság ítéletének az indokolását. Az alperes az elsőfokú bíróság által kifejtett indokok szerint nem azért mentesül a kárfelelősség alól, mert a felperes felróható módon nem tett eleget kárenyhítési kötelezettségének, hanem azért, mert a bíróság az alperes terhére nem látta megállapíthatónak a felróhatóságot, e nélkül pedig kárfelelősségről nem lehet szó.

Az elsőfokú bíróság érdemben helyes döntését kellő részletességgel, meggyőző jogi indokolással látta el, amellyel az ítélet tábla - a fentebb taglalt kivétellel - teljes mértékben egyetért.

A felróhatóságnak az alperes terhére történő megállapítása szempontjából irrelevánsak a felperesnek a fellebbezés kiegészítéseként tett azon hivatkozásai, hogy a felperes tagsági viszonyát a cégbíróság az alperes kérelmére a pótbefizetési kötelezettség teljesítésére nyitva álló határidő leteltét megelőző hatállyal törölte a cégjegyzékből, illetve az, hogy az üzletrész vevőjével 2002. március 4-én megkötött adásvételi szerződés aláírásakor a cégbíróság még nem hozta meg a tagváltozást (a felperes törlését) bejegyző végzését, a tagváltozás pedig csak a bejegyzéssel válik hatályossá, vagyis az alperes akkor még nem rendelkezhetett jogszerűen az üzletrésszel.

A felperes tagsági viszonya törlésének időpontját érintően a felperes a cégnyilvántartásról, a cégnyilvánosságról és a bírósági cégeljárásról szóló 1997. évi CXLV. tv. (Ctv.) 46. § (1) bekezdése szerinti pert indíthatott volna a bejegyző végzés hatályon kívül helyezése iránt, de a cégbíróság által bejegyzett adatok felülvizsgálata az alperes kárfelelősségének megállapítása körében nem lehetséges.

A második hivatkozása is megalapozatlan, mivel az egységes bírói gyakorlat szerint (pl. EBH 2004/1145, EBH 2002/780. számú eseti döntések) a tagváltás, a cégjegyzésre jogosult személyében bekövetkezett változás - mint amelyek a cégjegyzékbe való bejegyzéssel, de a változás bekövetkezésének időpontjára visszamenőlegesen válnak hatályossá (Ctv. 30. § (2) bekezdés) - befelé, a társaság vonatkozásában és a cégbíróság irányába azonnal hatályossá válnak, harmadik fél felé pedig csak a bejegyzett adat közzétételét követően, de visszamenőleges hatállyal.

A jogerős másodfokú ítélet meghozatalát követően a pótbefizetésre előírt - még ha esetleg rosszul számított is - határidő eredménytelen leteltét követően tehát a társaság tudatában volt annak, hogy a felperes tagsági jogviszonya a törvény erejénél fogva megszűnt - függetlenül attól, hogy ezt a változást a cégbíróság még nem vezette át a cégjegyzéken -, és így a törvény előírásai szerint eljárva értékesítette a megszűnt tag üzletrészt.

A felperes fellebbezése nem volt alkalmas az elsőfokú határozat változtatására, ezért az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Polgári perrendtartásról szóló többször módosított 1952. évi III. tv. (Pp.) 253. §-ának (2) bekezdése szerint, utalva a Pp. 254. § (3) bekezdésére is - annak helyes indokai alapján helybenhagyta.

A pereszes felperesnek a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján viselnie kell a másodfokú eljárással felmerült költségeit, ezen belül az illetékekről szóló többször módosított 1990. évi XCIII. tv. (Itv.) 64. §-a szerint alkalmazandó, a költségmentesség alkalmazásáról a bírósági eljárásban szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján felhívásra meg kell fizetnie az illetékfeljegyzési joga folytán az Állam által előlegezett, az Itv. 42. § (1) bekezdés a.) pontja, és 46. § (1) bekezdése szerint megállapított összegű fellebbezési eljárási illetéket.

Az alperes a másodfokú eljárásban nyilatkozatot nem tett, a másodfokú tárgyaláson nem jelent meg, ezért igazolt költsége hiányában az ítéletábrának annak viseléséről nem kellett döntenie.

Debrecen, 2007. január hó 30. napján

Dr. Madarász Anna sk a tanács elnöke, Cógoiné Dr. Boros Ágnes sk előadó bíró, Dr. Pataki Istvánné sk bíró

A kiadmány hitelül:

Kiadó